

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	1061
Land:	Irak
Kilde:	Lifos
Titel:	Rättslig kommentar angående bedömningen av internflykt i Irak
Udgivet:	29. juni 2017
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. august 2017

Rättslig kommentar

angående

bedömningen av internflykt i Irak

Sammanfattning

Internflykt i Irak kan i första hand bli aktuellt till Erbil och Suleymaniya i Kurdistan Region of Iraq (KRI) samt städerna Basra, Najaf och Bagdad. Möjligheterna skiljer sig dock åt beroende på var personen kommer ifrån. När det exempelvis gäller KRI görs det skillnad beroende på om personen kommer från Nineva eller ej.

I Bagdad ställs det hårdare krav om personen kommer från ett ”IS-område/konfliktområde”¹. De områden som avses är provinserna Anbar, Nineva, Salah al-Din, Kirkuk och Diyala. För sunniaraber och sunniturkmener (från Tal Afar) ställs det hårdare krav än för exempelvis kurder.

Om ett internt flyktalternativ har bedömts möjligt, måste en individuell bedömning göras av om ett sådant internt flyktalternativ är relevant. Slutligen måste rimligheten bedömas.

¹ Innebär de delar av Irak där den s.k. Islamiska staten (IS) har eller har haft kontroll och/eller inflytande.

1. Syfte

I denna kommentar ges vägledning kring prövningen av skyddsbehov för personer från Irak. Det är enbart frågan om internt flyktalternativ som behandlas. Ny landinformation har medfört att det finns anledning att komma med nya rekommendationer.²

2. Bakgrund

Denna kommentar kompletterar och ersätter i delar SR 58/2016, *Rättsligt ställningstagande angående situationen i Irak*

SR 58/2016 kommer att ses över i sin helhet när rapportering från den senaste genomförda utredningsresan färdigställs. Styrdokumentet gäller således fortsatt, men avsnitt 2.5.1 – 2.5.6. har tagits bort och det hänvisas istället till denna kommentar.

Vid prövningen av skyddsbehov i förhållande till Irak är därmed både SR 58/2016 och denna kommentar tillämplig.

Utöver annan refererad landinformation är det Lifos rapport [Lifos 39736](#) och UNHCR:s rapport [Lifos 39375](#) som ligger till grund för bedömningen.

För uppdaterad information om bland annat internflyktingar i Irak, se IOM, Displacement tracking matrix. Länk finns på Lifos fokusland Irak under rubrik "Lägesuppdatering".

3. Rättslig bedömning

3.1. Allmänt om internflykt i Irak

Bedömningarna om internflykt i SR 58/2016 gjordes i samband med att Mosuloffensiven i provinsen Nineva påbörjades. Offensiven pågår alltså fortfarande men förefaller gå mot sitt slut. Säkerhetsläget i stora delar av landet är fortsatt mycket skört och oförutsägbart. Situationen kan snabbt förändras vilket kan leda till att regler och restriktioner kring möjligheten för en irakier att bosätta sig i en annan del av landet snabbt kan ändras. Aktuell och relevant landinformation måste beaktas i det enskilda ärendet.

² Lifos 39735, Lifos Temarapport, Irak internflykt – aktuella möjligheter att fly mellan landets provinser och återvända hem, 2017-06-22, version 3.0 och Lifos 39375, UNHCR, Iraq: Relevant COI for Assessments on the Availability of an Internal Flight or Relocation Alternative (IFA/IRA): Ability of Persons Originating from (Previously or Currently) ISIS-Held or Conflict Areas to Legally Access and Remain in Proposed Areas of Relocation, 2017-04-12

I delar av Irak finns det ett så kallat sponsorkrav för att bosätta sig i en annan provins än den där man är hemmahörande. Vad sponsorkravet innebär och vem som kan vara sponsor kan skilja sig åt mellan olika provinser och över tid.³ Det kan också tillämpas olika strikt beroende på en persons ursprung, etnicitet och religion och därtill kombineras med en eller flera säkerhetskontroller. Ett svårare säkerhetsläge med anledning av strider för också med sig hårdare krav, då det genererar ett ökat antal internflyktingar. De hårdare och striktare kraven drabbar särskilt personer som kommer från IS-områden/konfliktområden och då framförallt sunniaraber och sunniturkmener.⁴

Med anledning av det osäkra och föränderliga läget i Irak samt att regler och restriktioner kring internflykt ofta ändras, finns det anledning att iakttä en generell försiktighet vid internflyktsbedömningar.

3.2. Identifiering av orter/områden som kan utgöra ett internt flyktalternativ

Mot bakgrund av det fortsatt allvarliga säkerhetsläget - utifrån förekomst och risk för stridigheter och riskerna som är förknippade med att resa landvägen - i Nineva, Anbar, Salah al-Din, Diyala och Kirkuk, saknas ett relevant flyktalternativ i dessa provinser. Detta trots att en hel del personer faktiskt återvänder dit. Antal flyende från provinserna är dock fortsatt högt.

Internflykt bör i första hand bli aktuellt till Erbil och Suleymaniya i KRI samt till städerna Bagdad, Basra och Najaf. Till dessa städer går det internationellt flyg. Det är fråga om större städer där det torde finnas större möjligheter till arbete samt tillhandahållande av grundläggande service.⁵

Denna uppräknings utesluter inte att det i ett enskilt ärende kan gå att identifiera någon annan ort som kan utgöra ett möjligt internt flyktalternativ. Anknytning kan finnas till viss ort i form av familj och släkt, annat nätverk eller tidigare vistelse. Utifrån aktuell och relevant landinformation måste man bedöma om aktuell ort utgör ett relevant och rimligt internt flyktalternativ. Bevisbördan ligger på Migrationsverket.

³ För mer information om sponsorkravet i Irak, se Lifos 36074, Norge, Landinfo, Irak: Sponsorordning för internflyktingar som önskar å bosätta sig i Bagdad och Lifos 39375, fotnot 6.

⁴ Lifos 39375, avsnitt I.

⁵ Jfr Lifos 24828, UNHCR, Guidelines on International Protection: "Internal flight or relocation alternative" within the context of Article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or 1967 protocol relating to the status of refugees, 2003-07-23, avsnitt 29.

3.3. KRI

Personer som kommer från provinsen Nineva

Det går internationellt flyg till Erbil och Suleymaniya. För personer från Nineva finns ett sponsorkrav. Detta gäller samtliga personer, även kurder och kristna.⁶

Såvida det inte finns några säkerhetsmässiga hinder för en person, erhålls bosättningstillstånd efter ansökan. Kurder, kakai, yezidier, shabak och turkmener (som inte är från Tal Afar) behöver inte bosättningstillstånd för att legalisera sin vistelse. För dessa grupper utgör alltså KRI ett möjligt internt flyktalternativ. Kristna behöver bosättningstillstånd men kan i normalfallet få ett sådant. Även för kristna är det således möjligt att bosätta sig i KRI.

Araber och turkmener (från Tal Afar) som har sponsor behöver också bosättningstillstånd. Om det inte finns några säkerhetsmässiga hinder kan arabiska och turkmenska familjer och singlar som har familj i regionen, få sådant tillstånd. Singelmän och singelkvinnor måste visa upp ett anställningskontrakt för att få stanna. Möjligheten till internflykt i regionen för personer från dessa grupper är alltså beroende av hur familjeförhållandena ser ut och för singlar ställs högre krav. Men ett grundläggande krav för samtliga är att det finns en sponsor.

Personer som kommer från andra provinser än Nineva

Personer som inte kommer från Nineva behöver ingen sponsor, med undantag för några distrikt i provinsen Suleymaniya där det ställs krav på sponsor för araber och turkmener (från Tal Afar).⁷

Kristna familjer behöver ett intyg om att de är internflyktingar från kyrkan för att få uppehållstillstånd. Detta intyg ska följaktligen ordnas under de tre-sju dagar då *entry permit* gäller.⁸

Internflykt till KRI är alltså under dessa förutsättningar möjligt för personer som kommer från andra provinser än Nineva.

Allmänt om internflykt till KRI

Om ett internt flyktalternativ är möjligt måste en individuell bedömning göras av om ett sådant internt flyktalternativ är relevant.

⁶ Lifos 39735, avsnitt 3.1.1. och 3.1.3; Lifos 39375, avsnitt II 5 a) och 5 c).

⁷ Lifos 39735, avsnitt 3.1.3. och Lifos 39375, avsnitt II 5 c).

⁸ Lifos 39375, avsnitt II 5 a).

Även om KRI utgör ett möjligt och relevant internt flyktalternativ för en person, måste det även vara rimligt. En individuell bedömning måste göras i varje ärende. För en arab utgör Suleymaniya inte ett rimligt internt flyktalternativ. Detta med anledning av att de inte får en så kallad ”Asayish-kod” vilken är en förutsättning för att bland annat få tillgång till arbetsmarknaden.

3.4. Bagdad

Personer som kommer från ett IS-område/konfliktområde

En irakier, oavsett etnicitet och religion, kan resa in till Bagdad via den internationella flygplatsen.

För att en person ska kunna bosätta sig i Bagdad finns för närvarande följande krav uppställda. Om personen kommer från ett IS-område/konfliktområde krävs utöver sponsor, ett *support letter* och att personen klarar sig igenom säkerhetskontroll hos fem olika instanser.⁹

För en sunniarab eller sunniturkmen förefaller det finnas risk för att inte klara sig igenom säkerhetskontrollerna, även om personen ordnat med sponsor och *support letter*. Detta då personer med sådan profil kan misstänkas för samröre med IS.¹⁰ För sunniaraber och sunniturkmener från ett IS-område/konfliktområde utgör Bagdad därmed inte ett relevant internflyktalternativ.

För shiaaraber och kurder kan Bagdad, efter en bedömning i det enskilda ärendet, utgöra ett relevant flyktalternativ. Personer från dessa grupper måste emellertid också uppfylla de formella kriterierna med *support letter* och sponsor samt få klartecken från säkerhetsinstanserna.

Personer som inte kommer från ett IS-område/konfliktområde

Det finns inget sponsorkrav för en person som kommer från ett område som inte är ett IS-område/konfliktområde. Detta gäller oavsett etnicitet eller religion.

Allmänt om internflykt till Bagdad

Minoritetsgrupper såsom kristna, palestinier, yezidier, mandéer och shabaker har en utsatt situation i Bagdad. Vid en internflyktssituation föreligger en än större utsatthet. Ett internt flyktalternativ till Bagdad för en person från någon av dessa grupper är därför inte relevant.

⁹ Lifos 39375, avsnitt II 1). Se även Lifos 38863, Landinfo, Irak: Bostedstillatelse i Bagdad – prosedyre for arabere fra Mosul og andra tidligere ISIL-kontrollerede områder.

¹⁰ Lifos 39375, avsnitt II 1).

Om ett internt flyktalternativ har bedömts möjligt, måste en individuell bedömning göras av om ett sådant internt flyktalternativ är relevant. Som ovan nämnts utgör staden inte ett relevant flyktalternativ för sunniaraber och sunniturkmener från ett IS-område/konfliktområde.

3.5. Basra och Najaf

Basra - personer som kommer från ett IS-område/konfliktområde

I Basra görs skillnad beroende på om den som söker sig till staden kommer från en del av ett IS-område/konfliktområde som betraktas som säkert.¹¹ Personer som kommer från ett IS-område/konfliktområde som betraktas som säkert kan inte hänvisas till Basra då de inte får tillstånd att bosätta sig där.¹²

För personer, oavsett etnicitet eller religion, som inte kommer från ett s.k. säkert område finns i och för sig möjlighet att bosätta sig i Basra. Det krävs dock en sponsor. Och har personen inte en sponsor så kan, med vissa undantag, Ministry of Migration and Displacement (MoMD) utgöra sponsor. Risken för att placeras i läger är dock stor om personen inte har en sponsor i form av exempelvis familjemedlemmar.

Den osäkerhet över tid som råder vad gäller om ett område betraktas som säkert eller inte samt risken för att hamna i ett interflyktsläger ger den sammantagna bedömningen att Basra inte kan utgöra ett internt flyktalternativ för en person från ett IS-område/konfliktområde.

Basra - personer som inte kommer från ett IS-område/konfliktområde

Det finns inget sponsorkrav för en person som kommer från ett område som inte är ett IS-område/konfliktområde. Detta gäller oavsett etnicitet eller religion. Internflykt är möjligt till denna provins för både shiiter och sunniter. För sunniter tycks det dock finnas risk för att hamna i läger och utsättas för trakasserier.¹³ Mot den bakgrunden görs bedömningen att förekomsten av ett nätverk, exempelvis med anledning av tidigare bosättning/vistelse eller anknytning genom släkt eller andra kontakter, bör vara en förutsättning för att Basra ska kunna utgöra ett internt flyktalternativ för en sunnit.

¹¹ Lifos 39375, avsnitt II 4 e).

¹² Se Lifos 39375, avsnitt II 4 e) där uppräknings görs av de i ”skrivande stund” säkrade områdena.

¹³ Lifos 37636, Norge. Landinfo, Irak: Situationen för sunnimuslimer i Basra.

Najaf

För bosättning i Najaf krävs att personen har en sponsor. Om personen kommer från ett IS-område/konfliktområde och är sunniarab ställs det högre krav på sponsorn.¹⁴

Allmänt om internflykt till Basra och Najaf

Religiösa minoriteter har en utsatt situation i hela Irak. För kristna och mandéer har en del förbättringar skett vad gäller säkerheten i de södra provinserna. Om det finns ett nätverk för en kristen eller en mandéer, exempelvis med anledning av tidigare bosättning/vistelse eller anknytning genom släkt eller andra kontakter, kan såväl Basra som Najaf utgöra ett internt flyktalternativ.

En individuell bedömning får göras i varje ärende av om Basra eller Najaf utgör ett relevant internt flyktalternativ för den enskilde.

3.6. Rimligheten av ett internt flyktalternativ

Om ett internt flyktalternativ är möjligt och relevant måste även rimligheten bedömas. Rimligheten av internflykt är knuten till den enskildes individuella förutsättningar. En bedömning måste ske i varje enskilt ärende. Det krävs inte att det finns arbete för alla som återvänder, men rätten att skaffa sig arbete måste finnas. Den sökandes möjligheter att bosätta sig på en ny ort, där han eller hon saknar socialt nätverk ska beaktas.

Omständigheter som kön, ålder och hälsa har betydelse.¹⁵ Den sökandes möjligheter att bosätta sig med sin familj på internflyktsorten ska också vägas in.¹⁶ Skulle den sökande mötas av otillbörliga umbäranden ur humanitär synvinkel är det inte rimligt att hänvisa till ett internt flyktalternativ.¹⁷

Internflykt till KRI, Bagdad, Basra eller Najaf kan vara rimligt för en arbetsför man eller en familj där det finns en arbetsför man. Det kan också vara rimligt för en familj eller för en kvinna där den arbetsföreliggande mannen är bosatt på internflyktsorten.

Varken kvinnor utan manligt nätverk på internflyktsorten eller barn utan vårdnadshavare som saknar nära familjemedlemmar på internflyktsorten, bör hänvisas till ett internt flyktalternativ i Irak.

¹⁴ Lifos 39735, avsnitt 3.7.2.

¹⁵ MIG 2007:33 II och MIG 2008:20.

¹⁶ MIG 2010:10.

¹⁷ Se även Lifos 24828, avsnitt C.

Risken att hamna i interflyktingläger måste bedömas utifrån de individuella omständigheterna jämte aktuell och relevant landinformation.¹⁸ Vid denna bedömning bör bland annat nätverk på orten, utbildning, hälsa, språkkunskaper och ekonomi vägas in.

Av aktuell landinformation framgår att det fortsatt är en mindre andel av internflyktingarna som hamnar i läger. Andelen har dock ökat efter inledningen av Mosuloffensiven.¹⁹

Rättschef

¹⁸ Av Lifos 39735 framgår i avsnitt 3.1.statistik från International Organization for Migration (IOM). För uppdaterad information, se IOM Displacement tracking matrix (Lifos fokusland Irak).

¹⁹ Lifos 39735, avsnitt 2.1.